

4

Mälestusi Kihtra seltsilistest
aastail 1920-1940.

Lapsena, kui ma midagi juba mäletama hakkasin, on minule meelde jäänud, et sel ajal tehti väitemängu, oli pasunakoos ja laulukoor. Tehti pidusi. Rahvamaja sel ajal veel ei olnud. Pidesi peeti koolimajas s.o. praeguses algkooli majas ja vallamajas, kus praegu asub raamatukogu. Nendes majades oli tehtud 20-30 cm kõrgune kõrgendus, mis kujutas lava. Peamiselt püüdi tehti väitemängu ja tantsu puhkpilliorkustu saatel, vahel ka tšötspilli saatel. Kui valmis Kihtra Kaba-
kalliku Tulitõrje Ühingu maja või väga rahvas-
da hüüdnud haines, seltsimaja, ilavim teinudalt Kihtra seltsile. Põhimiselt ja elujärgisemas seltsis kujunes Tulitõrje Selts, sest sel oli nüüd oma maja, oma puhkpilliorkustu. Kuid ka kõik teised seltsid said hoogu juuda, sest nüüd oli koht koor-
käimiseks. Tegutses Raamatukogu selts, Püroiside selts, Naiskodukaitses, Põllumajanduse selts, Lait-
seltsid, Haiguste selts (ring). Igal seltsil oli oma juhatas ja tegevusprogramm. Mitmed inimesed võtsid mitme ringi tööst osa. Väit. puuraste seltsi liikmed naiskodukaitses tööst, tulitõrje seltsi mehe kaitseliidu tööst, sest igas seltsis oli oma-
moodi tegevus, väit. kaitseliidus olnud sai mämeilase-
mas kaja, mis väga vähe noori huvitas. Meid ei olnud seltsi käimise range kontrolli ja juhendamise all,

2.
et ei juktens õnnitust, sest lastemike toimus viit-
pünnidest ja lahingkeulidega. Ei mäleta, et alles õu-
ritusi pühtuud. Tuletõrje selts koraldas jälle pritsi-
võistlust ja tuletõrjega koos teatijavõistlust, torniderr
ronimisi j.n.e. Tuletõrje leiulis toimused ka õistlused
maakoorma alates, mis oli suureks sündmuseks.

Tuletõrje seltsil oli puhkpilliorkester 20-25 liikmeline.
Paljud noored õppisid seal pillimängu selges.

Põllumajandus seltsil alid koondunud esirindline-
mad talupidajad, kus arutati põllumajanduse aren-
damise küsimusi, käisid inimmas ja taskust jaga-
mas 2-3 tehnikud, agronomid, käidid vaatamas
ekskursioonideks inimepülitse talusi vabariigi
alates. Käidid ja puti arv. Raamatukogu selts
tegelis peamiselt näidendite õppimise ja lavastami-
siga. Ka laulukoor kuulus Raamatukogu seltsi
juude. Raamatukogu juude oli koondunud valla
intelligents, kooliõpetajad, vallakirjutaja ja teind
nirjandushuvilised. Igal pühapäeval oli võimaline
laenuada kogust raamatuid. Seltsi valmis arja
tuletõrje ühingul seltsinaja, siis teodi raamatu-
kogu valla majast seltsinaja ja tuletõrje ühing
ja raamatukogu seltsi laenuid koos teotama,
ühiniseid ja näin näidendid ja puod toimused
tuletõrje ühingu nime all. Püeväista selts korval-
das teidvalmistamise -, kangakudumise -, kud-
damise -, sukakudumise -, lauakudumise - ja ei tea
veel milliseid kursusi. Korvaldand teichtuid, mis
alid tol ajal väga moes. Naiskodukaitse tegevust
ma kuige palju ei tea, kuid põhimine ali vist
ismaabi andmise õppimine ja sanitarõppused

Mäletan, et ka nendel oli oma vorm: melisimine
 kleit kas imbu vasaku või parema käevarre valge
 riide, millel punane riit. Samuti oli ka mees keit-
 liitlastel oma vorm, mida seevi korral tuli endal
 muutseda. Kohustuslik päälüüsi ei aland. raja
 muutseda. Maakoorte ring koosnes peamiselt noortest
 inimestest. Ka selle ringi programmis oli palju õpit-
 linnu. Paljudel liikmetel olid kodudes n. n. katseklaapid
 kus kasvutati ja auutati mitmesugusid kultuurtaimi,
 näit. kes püüdis rõõmreid kasvutada, maasikaid,
 raasikaid, kurmu ja veel väga paljusid muid aias
 kasvavaid kultuure. Oli kombeks vahuti-vahuti ringi liik-
 mitega üksteise saavutamise vaatamas käia. Tegeldi
 veel rahvatantsuga, mängiti võimballi, siis oli igas
 külas oma võimballi rühm. Korveldati pühapäeva
 õhtuti tantsuõhtuid peamiselt talumajades. Noorkoorte
 ringil oli oma keelpilli orkester. Laupäeva õhtul üritusi ei olnud.

Sui mullide talitada, kus olid nende sõbrade laste-
 jad, siis on jäänud mullide, et igal seltsil oli 3-4 liikme-
 lise juhatus. Talitajate ühingu esivõrdajaten olid Kalle
 küla mehed Otto Vilikuit, Otto Luukaja, Herman Kõiv,
 Nodalomast Rudolf Roosmaa, Edvard Tarema, Okkal-
 kest Sigastia, Rudolf Saar. Laomatuskoogu seltsi esit-
 vedajad olid peamiselt Nodaloma küla mehed inimesed:

August Kirimäe, Edvard Saulep, Ella Saulep, Kallast
 Ella Rimm, keeliõpetaja Evi Toalpet (Kirimäe)
 Paul Hamburg. Kuna keitlits oli haavatud üle valla
 miki, siis ka juhtkonda kuulus mitmeküla mehi. Kom-
 panii ülemann oli Alfred Tulliskivi ja teiste ülemiste

hulka kuulunud veel Eduard Saar Ohuakunst, Brian
 Tuusaar Naadalamant, Oberg Keerast. ja veel kiitna riigimeisast
 kellede nimid unustatud. Põllumest seltsi astre-
 dgaius olid Johannes Salm, Herman Kõiv, Eduard Poes-
 ma. Põuvaliste seltsi astreidajam oli kiitna kõrgema
 kodumajandus kooli õpetaja Guunberg, Helmi Kõiv Kallast
 olla Pärn. Naiskodukaitse tegevuses juamiselt kiitna
 riigimeisast ja selle juhiks oli pr. Aron.

Maanõrte ringi juhiks ja juhiks oli Helmi Linduts-
 Pema sõnade järgi oli selle (seltsi) ringi asutajam kiitna
 kodumajandus kooli õpetaja Simon. Maanõrte ringi astre-
 idamad tegelased olid Helmut Rästas, Asta Pärtel (Pallas)
 Laine Pärtel (Mägi) Mari Aasma, tegate Heidi

Kindlasti olen paljude nimid ajajaksul unustatud, kus
 ühest või teisest ringi tööst osa võtnud ja aitunud kiitna
 seltsile arundada ja edendada. Siia si mäminud ma neid,
 kes olid tol ajal "maasool" kellede õlgadel oli kõige ras-
 kem s.o. rahvali kultuuriringe sissepuluuda neile õpe-
 tada, näitama laulukoori juhud, pörsnanõrte juhud, rahva-
 tantsu õpetajad, näidandite õpetajad. Ei olund tol
 ajal palgalisi ringijuhid ja sellegipidali käis vilgas
 seltsile. Kõin käis vabast tahtol ja vabast ajast. Ei
 olund vaja neidagi seindida ega palumas käia. Meina
 isididnult oli pillimeeste kambas mängijate kuletõrje
 puhkupi eli orkestri ja maanõrte rülpilli orkestri. Muusika
 juuriku andis mulle mine õpetaja August Saakas, kes ise oli
 mees muusika õpetaja ja koolis õpetas meile selgers
 needitundmise ja lügemise, mille tõlle oli mul võima-
 lita orkestriis mängida. Sai ka näidandite kaasa löö-
 dud ja ka laulukooris Olin ka kaitreli tlane, sest kelle
 nsoul peisid palen mullidud sõjapöisist mämi laste.